

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augensfeld & Emeric Len-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmonii pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blican mai deasă după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA“ iese în de-cere di
Abonamente pentru Austria-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nu colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dănuș în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 41.

Brașov, Luni-Marți 22 Februarie (7 Martie).

1905.

Lupta parlamentară și naționalitățile.*

II.

E curios a vedea cum nisce
omeni, cari pretind a face politica
serioasă, ca cei de la revista ban-
ffyistă, se pot bucura ca copiii, că
naționalitățile sunt ca și escluse, ér
în viitor vor fi și mai mult escluse
din cadrul constituției ungare.

Căci ce poate însemna, când
„Magyar Közélet“ vine și spune dia-
relor române: „Lasiate ogui speranza“,
că năsuințele vōstre naționale vor
puté sē prindă vre-odată putere pe
teren constituțional ori parlamentar!
Nu e acesta identic cu mărturisirea,
că constituția și parlamentarismul
în Ungaria nu-i de nasul naționali-
tăților și că au și îngrijit legislatorii
unguri, ér în viitor vor îngriji și
mai mult, ca aceste sē nu pōtă fi
nici-odată reprezentate în parlament
după cum cere numărul și impor-
tanța lor în viața de stat?

De când cu trecerea baronului
Banffy în tabăra opoziției ado-
ratorii lui, între cari sunt și cei dela
„M. Közélet“, s'au dat a pune
tōte câte le convin și nu le plac în
cârcă partidului liberal și al tiszais-
mului. Ca și când Banffy nu și-ar
fi făcut scōla și cari ra în partidul
liberal și ca creatură a lui Coloman
Tisza!

Destul că după „M. K.“ chiar
și afirmarea, că actualul sistem elec-
toral face imposibil Românilor a se
representa în dietă în număr corēs-
pondent, n'ar fi decât una din lo-
zincile înșelătoare ale tiszaismului, ce
avea de scop nu a apēra interesele
maghiare, ci propria sa pozițiune de
putere.

Adevērat, că totdeuna forța cea
mai mare a partidului liberal față
cu opiniunea publică maghiară a
fost, că a făcut pe grozavul în ces-
tiunea naționalităților, Tisza Coloman
juca de minune rolul de *Jupiter to-
nans*, fiind impodobit cu aureola ce
și-o câștigase de la început ca „sdro-
bitor al naționalităților.“ Dér Banffy
discipulul său? Cui are sē multu-
mescă el cariera sa neașteptată decât
nu renumelui ce și-l'a câștigat ina-
ntea publicului „șovinist-patriotic“
prin îndrăsnēla, cu care a știut sē
calce în picioare legea naționalităților
și sē 'ntroducă la Bistrița și la Deșiu
regimul arbitrar al clicei dela pu-
tere?

Sē rămānem însă la tiszaiști, căci
Banffy a trecut de atunci prin mai
multe metamorfoze. Sigur că tiszaiștii
se mândreau în ce privea naționali-
tățile cu isbēnde, ce nu le-au avut
nici-odată. Ni-au stricat foarte mult
prin sistemul lor corupt și prin vol-
niciile lor, dér n'am ști spune ce au
câștigat până acuma pentru pretin-
sele interese ale maghiarismului și
ale ideei de stat și intru cât au pu-
tut slăbi prin uneltirile lor conștiința
națională în sinul Românilor.

S'a lăudat fără îndoială nu nu-

mai odată tiszaismul și cu aceea,
că a isbutit a face imposibil Romā-
nilor de a se folosi de armele con-
stituționale spre a-și apēra cu mai
mare succes limba și naționalitatea;
a declarat destule ori, că nu pōte
sē propună lărgirea dreptului de to-
ral din cauză ca nu cumva sē le dea
Romānilor astfel numai o armă în
mână cu care ar puté amenința su-
premația maghiară; tōte aceste însă
nu puteau schimba nimic din faptul,
că legea electorală excepțională pen-
tru Transilvania are scopul declarat
de a împiedeca o reprezentare co-
rēspondentă a Romānilor în parla-
ment.

Ne asigură însă „M. Közélet“,
că proiectata lărgire a dreptului
electoral nu va fi nicidecum mai
favorabilă pentru năsuințele națio-
nale române, căci și puținele cercuri
cu majoritate română vor fi îm-
bucățite la o nouă împărțire.

Așa va fi, căci din parte ma-
ghiară se lucrēază sistematic și cu
mijlōcele puterei sē fie tot mai nēm-
dreptățile naționalitățile și sē li-se ia
tot mai mult putința de a lupta pe
față și cu armele legii pentru rea-
lisarea justelor lor aspirațiuni.

Tōte aceste ar mai fi de înțe-
les, avēnd în vedere, că și ađi încă
Maghiarii nu sunt conduși atât de
rațiune, cât mai mult de patimă
în politica lor de naționalitate. Dér
nu vom puté înțelege nici-odată cum
prin'ro astfel de tactică politică
moscovită s'ar puté asigura intere-
sele de viață ale maghiarismului.

Decă cei dela revista banffyistă
vēd acum deodată desvoltarea națio-
nalităților într'o colōre foarte spălăcită
așa că nu-i mai dau nici în viitor,
sē nu fie cumva o mai mare rētă-
cire decât atunci, când credeau, că
prin ea se amenință esistența Un-
gariei.

Tăria și viitorul popōrelor ne-
dreptățite nu se judecă după repre-
sentanții, ce li-se permite sē-i aibă
în parlamente, unde se făuresc le-
gile asupritōre, sub care gem, ci se
judecă după vitalitatea lor ca rassă
și după puterea de rezistență, ce-o
au în lupta pentru esistența lor na-
țională.

Acēsta ar fi folositor sē și-o în-
semne nu numai onorații politiciani
dela „Közélet“, ci și mulți Romāni,
cari cred încă, că ar puté resulta
vr'un bine pentru neamul lor în pri-
vința națională de la o luptă parla-
mentară în nisce circumstanțe ca
cele de față.

Brașov, 6 Martie st. n.

Dieta ungară. Miercuri, 8 Martie, se
va redeschide dieta ungară. În cercurile
opoziționale se lățișe vestea, că dieta în-
dată după redeschidere va fi din nou amā-
nată prin rescript regal. E evident, că o
astfel de eventualitate ar provoca grave
complicațiuni, din care cauză nu se crede
că o amānare s'ar face din nou. Insuși con-
tele Tisza sē fi împărțășit președintelui
Justh, că despre o amānare prin rescript
regal nu pōte fi vorba. Se accentuēază însă
mai ales în presa coalițiunei, că partidele

opoziționale vor face deja în primele șe-
dințe dietale obiect de discuție situația
încurcată actuală. Optimismul a încetat de
a-și mai face curs printre cei cari diri-
gesc ađi partidele dietale, căci nu se scie
ce problemă i-se va da de rezolvat dietei
actuale și care ar puté sē fie programul
viitorului guvern, pe care sē-l accepteze
și estremii și oportuniștii din dietă.

Manifest către Majestatea Sa. Orga-
nul kossuthist „Egyelértés“ scrie, că e ho-
tărât acum, că partidele din opoziție unită
vor adresa Majestății Sale un manifest. În
cestiunea manifestului se va decide definitiv
în conferința de ađi, Luni, a comitetului
executiv al partidelor unite.

**Demisiunea ministrului președinte ita-
lian.** O depeșă din Roma anunță, că minis-
trul președinte italian *Giolitti* și-a dat de-
misiunea din cauză de bōlă. În urma acēsta
întreg cabinetul a demisionat. Regele și-a
reservat a decide asupra demisiunei.

În Reichsrathul austriac (șed. 3 Mar-
tie) deputatul socialist *Schuhmayer*, care
mai deunăđi făcuse o interpelație în ces-
tiunea maltratărilor soldaților, nemulțăm-
it cu rēsponsul primit, a prezentat în acēși
cestiune o moțiune de urgență, cerēnd an-
chetă pentru constatarea inconveniențelor
din spitalele militare, cu deosebire la spi-
tălele din Graz, unde în urma unei diagno-
se greșite, un dragon a fost operat și a
murit. În numele ministrului comun de
rēsboiu s'a prezentat la ședința medicul de
stat major Uriel spre a da deslușiri. Ace-
sta a fost primul cas, ca reprezentantul gu-
vernului comun sē ia cuvēntul în cameră.

Moțiunea lui *Schuhmayer* n'a intrunit
majoritatea regulamentară de $\frac{3}{4}$. Discuția
a fost înverșunată. Abatele *Treuerfels*, care
a votat contra urgenței, a fost însulțat
de socialiști. Se auđiau strigăte. »Rupeți-
crucea de pe pept. Nu-i vrednic sē fie sta-
vrofor!«

Audiențele din Viena.

(Crisa ungară.)

Atențiunea cercurilor politice ungu-
rescī este îndreptată actualmente asupra
audiențelor din Viena.

Majestatea Sa a primit Sâmbătă în
audiență pe contele Albin *Csaky*, pe baro-
nul Ernest *Daniel* și pe independistul Iuliu
Iusth, președintele camerei deputaților.

Despre contele Albin *Csaky*, care e
președintele camerei magnaților, se scie
că e pe partea partidului liberal și
că vederile lui asupra situațiunei actuale
armoniază cu vederile contelui Tisza. După
audiență a declarat diariștilor, cari l'au in-
terwievat, că în merit nu le pōte spune
nimic. A raportat Maj. Sale asupra situa-
țiunei — atât și nimic mai mult. Contele
Csaky e de părere, că trebuie sē se for-
meze un cabinet de coalițiune cu îndato-
rirea de a restabili rînduiala în țēră. În
direcția acēsta a vorbit cu Maj. Sa, care
l'a primit cu grație.

Br. Ernest *Daniel*, liberal de la rōtă,
e cel mai sincer aderent al politicei și
procedurilor contelui Tisza. După audiență
a declarat, că între el și Maj. Sa a fost
vorba despre un cabinet de coalițiune și
despre întreg complexul cestiunilor politice
ungare, soluțiune ce abia se va puté evita.

Daniel a spus, că Maj. Sa era de o rară
seriositate.

Iuliu *Iusth*, al treilea primit în au-
diență, e koșutist din crescet până n tălpī-
și mai e și președintele camerei deputați-
lor. Despre audiența Iusth n'a spus decât
atât, că propunerile lui au fost întru tōte
identice cu ale lui Kossuth. Monarchul ar
fi atins și cestiunea *uniunei personale*.

Vedem, decī, că audiențele curg la
palatul din Viena, unde, după afirmarea
unui independist *pur sang*, antișambreză
ađi Ungaria reprezentată de cei 16 politi-
ciani și conducători ai partidelor parla-
mentare maghiare...

Ce ăic maghiare? Nu e tocmai esact.
Unul din cei 16 nu e Maghiar. De prima
ōră s'a întâmplat, ca cu ocaziunea unei crise
ungare sē fie chemat de monarch și un
deputat croat, Dr. N. Tomasić, omul de
încredere al lui Khuen-Hedervary. Foile
croate se arată satisfăcute, chiar și cele
opoziționale. Diarul »Hrvatstvo« cere dela
Tomasić sē facă atență corōna, că prin
noul curs din Ungaria și Croații ajung
într'o într'o situație cu totul nouă. »Cu cât
Ungaria se va depărta mai mult de Aus-
tria, cu atâta se va depărta eo ipso și
Croația de Ungaria!«

Croații se pare că nu-și uită de ro-
lul lor vechiu de a sta la cōstele Ungariei,
gata de a se conforma »timpurilor schim-
bate«. Când cu obstrucția din urmă, tot ei
strigau în gura mare, că decă li-se va da
Ungurilor limbă de comandă maghiară în
armată, atunci și Croații vor pretinde pen-
tru ei limbă de comandă croată.

„N. Wiener Tagbl.“ vorbind despre
audiențele de Sâmbătă ăice, că toți trei
politicianii maghiari au dat espresie păre-
rei lor, că o soluțiune nu se pōte inchipui
ađi, decât prin formarea unui cabinet de
coalițiune. Contele *Csaky* e hotărât de pă-
rerea acēsta, baronul *Daniel* de asemenea,
însē condiționat, ér *Iusth* pe lângă accen-
tuarea formărei unui cabinet de coalițiune
ai cărui membrii sē fie luați exclusiv din
partidele opoziționale, a mai accentuat ne-
cesitatea de a-se face nouă concesiuși mi-
litare și de a-se înființa teritoriul vamal
independent ungar. Monarchul și-a espri-
mat gravele sale temeri în privința acēsta,
ér în ce privește pretensiunile militare, a
declarat, că acēsta atinge drepturile sale
de suveran recunoscute în constituțiune.
Impresia generală după aceste audiențe e,
că s'a oblit încâtva calea spre formarea
cabinetului de coalițiune.

Mica cronică a „Gazetei“.

Brașov, 6 Martie n.

Decă n'am sci cât de dibaci sunt
adversarii limbei nōstre în întrebuintărea
apucăturilor de tot felul spre a ridiculisa
și a bagatelisa năsuințele nōstre de egală
îndreptățire, ne-ar fi surprins pōte, că în
momentele aceste de crisă, foile lor mai
găsesc răgaz de a exploata în favorul po-
liticei șoviniste și întâmplările din sinul
clubului dietal al deputaților naționalști
romāni-slavi, care abia a eșit din găo-
ceri alaltăeri.

Astfel li-a venit foarte a *propos* șo-
viniștilor afacerea limbei de consfătuire
și protocolară a amintitului club, ca sē

* A se vedea nr. „Gaz. Trans.“ de la 5
Martie a. c.

facă puțină intrigă politică, turnând câte-va picături de apă tare în paharul de bucurie al activiștilor noștri și mai în urmă fălindu-se, că tot numai cu limba lor maghiară se pot feri «bițele naționalității». (vezi »Budapesti Hirlap« de la 3 și 5 Martie n.)

Ca de obicei la asemenea ocazii, biroul de corespondență din Budapesta n'a întârziat a telegrafa și în afară »victoria«, ce ar fi raportat'o limba maghiară în clubul naționalist și așa vedem resumat în »Neue Freie Presse« de Sâmbătă și pentru publicul mare european, ce se scria c'o și mai înainte în foile din Budapesta.

Sub titlul »Clubul naționalităților« »N. Fr. Presse« aduce următorul comunicat telegrafic :

»Hotărîrea clubului naționalităților prin care ca limbă de pertractare a lui s'a stabilit limba maghiară, a provocat, cum s'anunță din Sibiu, cea mai mare indignare între estremitățile române. Aceștia susțin, că această procedură se contrariază cu hotărîrea adunării române ținute în Ianuarie a. c. în Sibiu, care era îndreptată în contra egonimiei limbei maghiare și în contra nisuițelor de maghiarisare.

Programul partidului naționalităților devine iluzoriu prin acea hotărîre a clubului. Convocătorii conferenței din Sibiu nu vor mai da, deci, încrederea lor clubului, până când acesta nu-și va fi modificat hotărîrea. Estremitățile române voiesc să îndemne și pe Sârbii și Slovaci de a lua aceeași poziție față cu clubul naționalist«.

Înțelegeți apucătura și intriga?

Lumea se aștepta, că cel dintâi lucru, ce l-au făcut deputații naționaliști la constituirea clubului lor, a fost de a îmbrățișa limba maghiară; ér Românilor să li-se dă indirect : vedeți, ce trebă vă fac deputații voștri activiști și cum știu ei să respecte programul național de la Sibiu!

Vine acum cronicarul lui »Bud. Hirlap« și iubilează, că etă s'a dovedit, că fără de limba maghiară nu se mai pot înțelege între sine Românii cu Slavii, căci în Țera ungerescă și Ardeal de 30 de ani puțin se mai învață nemțesce, ér ungeresce berechet!

Ba face și o excursiune istorică începând de la congresul Slavilor din Praga la 1848, unde neputându-se toți înțelege între ei, s'au folosit și de limba germană, până la congresul naționalităților din 1895, unde éráși au făcut ce au putut membrii diferitelor naționalități și s'au înțeles și nemțesce și ungeresce, pe când se hotărîse, ca în adunarea publică fie-care să vorbească în limba sa, ér procesul verbal să fie redactat de fie-care naționalitate prin notarul ei în limba ei proprie.

Cronicarul fôiei maghiare susține, că și la 1895 s'a folosit în sfătuirile private mai mult limba maghiară, căci era deja p'atunci mic numărul acelor, cari scieau nemțesce. Și de astă-dată în clubul naționalist din dietă să fi eșit la ivelă, că cei mai mulți, afară de limba lor maternă, nu cunosc de cât pe cea maghiară.

Ei bine, ce crede cronicarul lui »B. H.« că dovedește faptul acesta? Superioritatea culturale maghiare? A ferim! Dove-desce scurt și cuprinzător, că forțarea limbei maghiare în toate școlile împiedecă în timpul mai nou pe cei mai mulți de a-și câștiga o cultură europeană prin învățarea cu temeiul a unei limbe europene, fără a le da în schimb de cât o limbă, care abia se estinde până la granițele proprii ale Ungariei. Ce va fi de ei de vor avé să ia parte odată la un congres mare în străinătate?

Așa-dér, d-l cronicar al lui »B. H.« să binevoiescă a-și nota, că acesta e partea umbră a acelei culturii, a căreia condițiune afirmă că e cunoscința limbei maghiare.

Și încă una ar fi bine să și-o însemne cronicarul. Nu de aceea e vorba aici, că cine-va în atingerea cu conlocuitorii de altă limbă ar voi cu tot prețul să se prefere limba germană limbei maghiare, ci de aceea, că după starea lucrurilor naționalitățile sunt datore a veghia cu cea mai mare gelosie asupra dreptului lor de limbă, care li e disputat și necontentit ata-

cat de purtătorii culturai maghiare din acest stat, și deci a-se feri cu cea mai mare minuțiositate și de umbra bănuielii, că ar ceda și numai o liniuță din acest drept în favorul despotismului limbei maghiare!

Etă de ce e de regretat, că clubul naționalist din dietă, compus aproape exclusiv din deputați români, n'a urmat esem-plul congresului naționalităților la stabilirea limbei sale de consultare și protocolare. Și acesta cu atât mai vârtos, cu cât presupusul propunător român pentru limba maghiară ca limbă »exclusivă« protocolară a clubului, a fost la 1895 present la congresul dela Otelul Național, unde a făcut între altele și servicii de *billeteur*.

Până acuma încă nu s'a constatat în mod oficial din partea clubului naționalist însuși starea lucrului cu privire la limba de consultare și protocolară. Dér ar fi bine, credem, să se facă cât mai curând, căci spre a paraliza tactica viclenă a adversarilor limbei noastre, nu e de ajuns, credem, a vorbi numai p'aci 'ncolo de comunicatul »fantesiste«, și a îndruma pe cronicarul de la »Bud. Hirlap« la secretarul clubului, deputatul slovac Milan Hodza, »care stă în Budapesta și pôte da orî și când scrii adevărate privitor la afacerile naționalităților« — cum dăce »Tribuna« din Arad.

N'avem norocire a cunoște pe acest tînér deputat slovac în persoană. Am văzut însă portretul lui în numărul mai nou al »Lucifărului«, din care chip conchidem, că pôte fi un bărbat simpatic și prevenitor; cu toate acestea ni-se pare, că diarul aradan prea mult cere de la densus, când îi atribue rolul cam ingrat de a figura ca chizaș pentru ceea-ce fac și dreg cei opt Români, membrii și soți ai săi din club.

Mișcarea revoluționară din Rusia.

Manifestul Țarului

Etă manifestul Țarului despre care am amintit la ultimele scrieri din numărul trecut :

»Patria a trecut prin grele încercări. Războiul din Estremul-Orient, făcut pentru onóra Rusiei și pentru dominațiunea apelor Pacificului, orî cât de necesar ar fi fost pentru garantarea viitoare a prosperității nu numai a Rușilor, dér încă a tuturor celorlalte popore creștine, a impus poporului rus mari sacrificii.

»Pe când Rușii combăteau pentru credință, Țar și patrie, turburări au izbucnit în interiorul țerei spre marea bucurie a unui dușman, al cărui imens orgoliu a primit o satisfacțiune mai mult.

»Conducătorii mișcării revoluționare au atacat sfânta biserică ortodoxă și bazele statului rus, creștind că toate legăturile trecutului pot fi rupte, că ordinea actuală a statului pôte fi distrusă și că un nou regim, având o basă streină patriei noastre, va putea fi creat.

»Atentatul contra marelui duce Sergiu a constituit o ofensă sentimentelor naționale ale tuturor Rușilor. Indurăm toate aceste încercări aducându-ne aminte, că Rusia a avut de multe ori să înfrunte mari războaie și răsvrătiri, dér că a învins tot-deuna cu ajutorul bisericii ortodoxe și sub scutul puterii autocrate a Țarilor.

»Constanta mea grijă este de a veghia necontentit la fericirea poporului meu. Având credința adencă, că Dumnezeu va da victoria armatelor noastre, apelăm la toți oamenii de bine din statele noastre ca fie-care, după puterea sa, la postul său; să se grupeze în jurul nostru spre a combăte dușmanul din afară și a sărobi revoluțiunea interioară.

»Trebuie să relevăm, că nu va fi cu puțință să realizăm intențiunile noastre pentru reînvierea spiritelor, întărirea fericirii poporului și ameliorarea administrațiunii statului de cât decă spiritele vor fi liniștite.

»Dee Domnul, ca toți Rușii credincioși trecutului Rusiei, să se adune în jurul tronului. Facă Domnul, ca clerul să fie înzestrat cu sfințenie, guvernul și tribunalele cu dreptate; să dea poporului pace, legilor tărie, ér credinței isbândă, pentru a întări autocrația spre fericirea supușilor mei iubiți«.

Țarul convocă o conferență de reforme.

A doua și Țarul a adresat ministrului rusesc de interne următorul rescript :

»După vechiul obicei al poporului rusesc de a exprima sentimentele lui de supunere către Tron, în zilele de bucurie ca ca și în cele de întristare pentru patrie, adunările nobilimei, consiliile generale, comercianții și comunitățile sătesci din toate unghiurile Rusiei, Mi-au presintat numeroase felicitări cu prilegiul născerii Principelui Moștenitor, exprimându-și dorința de a voi să consacre totul, pentru a se pune capăt războiului și a-mi da tot sprijinul lor, pentru restabilirea ordinii în stat. În numele meu și al împărătesei vă însărcinez să transmiteți acestora mulțămirea noastră călduroasă, pentru expresiunea sentimentelor lor și pentru graba, cu care au răspuns a apelul făcut de mine, pentru realizarea reformelor anunțate de mine și care corespund dorinței inimii mele.

»Dorința mea este, să dobândesc în conlucrare comună cu guvernul și cu ajutorul tuturor, realizarea gândului meu, care se îndreptă spre binele poporului. De aceea am hotărît să fac apel la oamenii cei mai demni și cari se bucură mai mult de încrederea poporului, pentru a lua parte la elaborarea proiectelor de reforme. Sunt încredințat, că dorința mea și sprijinul acestor oameni vor asigura rodnicia lucrărilor. Prevéd în același timp, că realizarea acestor reforme ar puté întâmpina dificultăți din cauza menținerii legilor fundamentale ale imperiului, de aceea am creșut de cuviință să stabilesc o conferență specială sub presidenția d-tale, pentru a se puté găsi calea, care ar permite să se îndeplinească voința mea. Dumnezeu să vă ajute să îndepliniți cu succes această operă pentru buna stare a poporului meu«.

Afișările revoluționarilor.

Partidul revoluționar din Varșovia a răspândit de câteva zile decă de mii de esemplare dintr'o proclamație scrisă în limbile rusescă, polonă, germană și litvană, în care poporațiunea e provocată să fie gata pentru revoluțiunea ce va izbucni în curând în întreg imperiul.

Comitetul revoluționar a distribuit și printre soldați numeroase tipărituri, în cari soldaților li-se spune, că săvârșesc crimă toți aceia dintre ei, cari vor pușca asupra fraților lor. Tipăriturile parodiază apoi imnul Țarului.

Diplomații străini au primit scrisori anonime în cari sunt făcuți atenți să nu iese pe străde, căci comitetul revoluționar a pregătit lucruri mari.

Din Petersburg se anunță, că în întreg orașul s'au distribuit trupe prin curți.

Războiul ruso-japonez.

Operațiunile Japonezilor.

Cu mare energie Japonezii își continuă operațiunile spre Mukden, unde vréu să dea o luptă decisivă. Planul lor este — pe cât se pôte vedé din telegramele controlate și necontrolate, ce sosesc — de a ataca și impresura cele două flancuri rusești și a ataca tot-odată și centrul rusesc. De-ocamdată însă Japonezii operéză numai la flancuri. Centrul lor așezat în jur de Șahopu pe ambele laturi ale căii ferate, stă de-ocamdată în nemiscare. Aici la centru, unde se pare că stă armata lui Nodzu, Japonezii sunt puternic întăriți. Ei se mulțumesc aici a demonstra contra Rușilor prin bombardarea colinei Putilov cu tunuri mari de asediu.

Etă scirile sosite în urmă :

Agentia Reuter află din Sahetun, că la 2 Martie séra Japonezii au înaintat în contra aripei drepte a trupelor rusești, unde s'a dat o luptă violentă. Japonezii înaintéză de asemenea către flancul rusesc, care ocupă malul drept al fluviului Hunho. Luptele sunt violente. Patru diviziuni japoneze încunjurând aripa dréptă a Rușilor, au sosit la Bawinpu, la vest de Mukden, unde s'au oprit Rușii, și au dat un atac la centrul trupelor rusești, la ost de Erdahu. Atacul a fost respins, precum și alte două atacuri contra delului Putilov și pozițiunii Kudaza, unde detașamentul de ost al aripei stângi a Rușilor s'a împotrivit Japonezilor. Înaintarea Rușilor contra pozițiunilor Cinhenceng și Gutulin continuă. Un fort al acestei pozițiuni a fost ocupat de Ruși. Din ambele părți sunt de înregistrat pierderi mari, fără vre-un rezultat decisiv.

Tot din Sahetun se anunță agenției telegrafice din Petersburg, că la aripa

stângă lupta a durat întréga nópte de 3 spre 4 Martie. La 4 l. c. dimineța lupta continua la Salimpu, spre vest de Mukden.

Mareșalul Oyama raportează la Tokio, că la 2 l. c. Rușii au dat mai multe atacuri contra pozițiunilor japoneze de la Cinghing, cari au fost respinse. La Pön-șihu Rușii au fost aruncați pe prima linie de întărire. Acțiunea nu e terminată încă. Luptele de la Șaho se desvóllă favorabil pentru Japonezi.

Față cu acest raport al lui Oyama, o telegramă din Berlin afirmă, că Japonezii au suferit înfrângeri parțiale la Șaho. Bateriile rusești au scos pe Japonezii din mai multe pozițiuni.

După o altă depeșă din Berlin, situațiunea lui Kuropatkin ar fi fórte primejduită. 260,000 Japonezii ar fi spart aripa stângă rusescă și ar fi înaintat spre Mukden.

Raportele lui Kuropatkin.

Cu data de 2 l. c. Kuropatkin a telegrefiat Țarului : Ađi la 3 óre inamicul a atacat violent, făcând încercări de a impresura aripa dréptă a trupeii noastre dintre Sahipu și Linsiatun. Am respins atacul pricinuind mari pierderi inamicului. Japonezii au atacat violent pozițiunile noastre de la Gutulin și la front au ocupat un șant, de unde însă au fost scoși prin contra-atacuri.

Cu data de 3 Martie Kuropatkin raportează, că în séra de 2 l. c. Japonezii cari ocupară Salimpu și satele din apropiere, au reinceput atacul. Tot atunci în Mukden au sosit întăriri. A doua și dimineța Japonezii au dat un atac violent contra pozițiunilor rusești din regiunea Jansitun și Kandolișan, atac la care au participat 20 bataliune inimice. Japonezii însă au fost respinși cu mari pierderi. În multe puncte s'au desfășurat lupte piept la piept. Japonezii au atacat de două-ori pozițiunile din defileul Gutulin, dér au fost respinși, având și aici mari pierderi. În atacurile aceste a fost rănit sub-colonelul Kroticki, șeful statului major al divisiunii 71. A rămas însă în linia de luptă. La aripa stângă trupele s'au purtat fórte vitejește; au avut însă pierderi mari, așa cât cadavrele formau adevărate baricade. Kuropatkin li-a mulțumit și lăudat în numele Țarului.

O înfrângere rusescă.

Diarului »Berliner Ztg.« i-se anunță din isvor privat din Petersburg, că generalul rus Danilov ar fi fost făcut prizonier cu întreg statul său major. Același diar vestesce, că după lupte înverșunate, Japonezii ar fi ocupat defileul Gutulin. Rușii s'au retras în fugă. Japonezii i-au gonit cu trupe din rezervă. Rușii au pierdut mai multe mii de ómeni.

Desmințirea bombardării Mukdenului.

Depeșă, că Japonezii bombardéză Mukdenul, ba încă anume cu tunuri de calibru de 10 țoluri (30 centimetri) părea ciudată, căci însemna orî că Kuropatkin a părăsit acest oraș, orî că Japonezii au înaintat prin valea lui Liaoho, trecând peste Hunho etc. până la Mukden. Acuma se vede, că n'au ajuns încă lucrurile până la bombardarea lui și că nici trupele japoneze, ce par a fi trecut prin Mongolia și a fi stricat calea ferată între Tielin și Mukden său și mai sus de Tielin, nu vor fi așa de numeroase, cum le-au făcut corespondenții. Nici luptele de la aripele răsaritene nu au rostul ce li-s'a atribuit.

Un lucru ciudat însă: la Sandepu Rușii au creșut, că au dat peste armata lui Nogi și de aceea Japonezii le erau superiorii ca număr și ca tunuri. Acuma la Tsinhocion, la aripa extremă răsăritenă, spun, că au dat éráși de armata și de tunurile lui Nogi.

SCIRILE ȚILEI.

— 21 Februarie v.

Alegeri la Academie. În sesiunea din Martie, a Academiei Române se vor face alegerile pentru cele trei locuri de membrii ordinari vacante: două în secțiunea științifică, în locul generalului Fălcoianu și doctorului Felix, și unul în secțiunea istorică în locul lui Nicolae Ionescu.

Camera internațională de agricultură. Camera internațională de agricultură, care va fi creată din inițiativa Regelui Italiei, se va compune din două corpuri distincte, ale căror delegați vor fi aleși pentru una pe șase ani și pentru cealaltă pe timp de doi ani. În acest din urmă corp România va fi reprezentată prin doi delegați, ca și celelalte state.

Conferențe la Ateneu. Ni-se scrie din București: Petrec de câteva zile în București și am avut ocazia să asist la câteva conferențe ținute într-o sală mai mică de la Ateneu. Conferențele acestea se țin la inițiativa societății damelor române, a cărei președintă e, așa știu, dâna Cantacuzino, soția prim-ministrului actual. Conferențiarilor sunt în parte profesori de universitate și omenii de știință. Fiind invitat și d-l Ioan Scurtu compatriotul nostru (acum profesor în București), și-a dezvoltat în zilele trecute la Ateneu conferența sa despre *Epoca lui Goethe și Schiller*. Conferența a fost interesantă și instructivă. A vorbit mai mult de o oră într'un limbaj curat și frumos. Au asistat multe dame din societatea distinsă a Bucureștilor între cari dâna Cantacuzino, Olănescu etc. — C.

Audiție musicală și literară la palatul din București. Vineri la orele 5 d. a. a avut loc la palatul din București o audiție musicală și literară dată de Regina. Programul restrâns d-er ales a fost executat de artiști de seamă ca d-na Ch. Leria, d-nii D. Dinicu, R. Malcher, Gh. Dinicu, profesorii la conservator, Boscoff, pianist, Scohoul și de elevi distinși ca d-rele El. Bonciu, El. Drăgulinescu și d-l Aratt. Succesul audiției l-a încoronat Regina-artistă, care cu o grație majestuoasă a executat la pian, împreună cu d-nii Dinicu (violoncel) și Malcher (violă) un trio și care a încheiat audiția prin citirea în limba germană, a două poezii drăgălașe. Publicul distins invitat la această audiție artistică, a aplaudat cu multă căldură pe artiștii citați și cu o deosebită admirație și respect pe aceea, care cuțcondeie și exemplul iuptă pentru dezvoltarea gustului artistic, în păturile noastre sociale.

Greva cantorilor. Până acuma erau cunoscute numai grevele lucrătorilor de fabrică și cel mult ale amployaților de la căile ferate ungare sau italiene. — Românii se vede că li-a fost rezervat să iscodescă un nou fel de grevă, așa numita grevă a cantorilor. După cum cetim în »G. de D.« din Șimleu, cantorii Al. Buda, Stefan Munteanu, I. Tibil și I. Buda din Șomcuta-mare, instigați de socialiștii I. Micu al Mitruului și T. Pop al lui Costea, Duminecă în 25 Februarie în loc să-și ocupe locurile în strană, s'au dus la cârciumă și au beut totă ziua, crezând că fără d-nsii nu se va pute ține s. liturghie. S'au înșelat însă »jupânii dieci«, căci protopopul a pus în locul greviștilor pe capelanul său și credincioșii tot n'au rămas fără slujbă. Senatul bisericesc din Șomcuta la propunerea cassierului I. Buteanu, au lipsit pe numiții cantorii gâlcevitori pentru tot-déuna de dreptul de a mai ocupa loc în strană și de a funcționa la vr'o ceremonie bisericescă.

Concertul Reuniunii române de cântări din Lugoșiu. Reuniunea rom. de cântări din Lugoșiu aranjează la 11 Martie n. c. concert și reprezentare teatrală, cu concursul d-lui Zaharie Țârșan. Vor fi reprezentate piesele »Lăutarul din Cremona« și »La Turnu-Măgurele«; va mai avé loc o declamațiune, ér corul Reuniunii va cânta 3 piese alese.

Cununi. D-sora Marta Roșculeț (Satul-nou) și d-l Dr. George Miclea avocat (Maidan), își vor celebra cununia religioasă Duminecă în 5 Martie (20 Febr.) a. c. la orele 11 a. m. în biserica gr. or. română din Satul-nou.

— Domnul Dr. Aurel Cioban avocat și d-sora Olimpia Hamsea își vor celebra Sâmbătă în 11 Martie n. cununia lor religioasă în biserica gr. or. română din Lipova. Sincere felicitări.

Logodnă. D-l Costi H. Ciurcu și d-sora Elisabeta Guth din București, logodiți.

Liberări ilegale de la serviciul militar. O afacere scandalosă preocupă actual-minte pe ministerul de honveđi și orga-

nele administrative din comitatul Zemplén și alte comitate vecine în Ungaria de nord, unde prin falsificări, mituirii și alte mijloce nepermise, ani de zile jidovii, mai ales cei imigrați din Galiția, se sustrăgeau de la obligăméntul militar. Secretarul Orlai din ministerul de honveđi, timp de mai multe săptămâni a anchetat la fața locului, constatând numeroase abuzuri. Orlai a fost amenințat că va fi otrăvit.

Anuarul statistic al Eforiei spitălelor din România pe anul 1903 apărut de curând conține date interesante din cari reproducem următoarele: Eforia a întreținut 11 spitale, în cari s'au căutat în anul 1903 25,501 pacienți. S'au vindecat 13,000, îndreptat 5,000, au murit. 1,400. Dintre pacienți 20,040 au fost în România, 2,350 din Austro-Ungaria, 252 din Germania, 388 Bulgaria, 278 Turcia, 104 Italia, 83 Franța, 41 Serbia. — Se știe, că în România pacienții sunt întreținuți și căutați gratuit fără deosebire de naționalitate seu confesiune.

Concertul domnișoarei Valeria Opreș. Tot-déuna ne cuprinde o legitimă mândrie, de câte ori auzim seu cetim despre vr'un succes artistic al vr'unui Român seu al vre-unei Române. Înainte de doi ani am raportat, după foile din Budapesta, despre un concert de vjoră dat de d-sora Valeria Opreș, elevă a lui Hubay. În »B. P. H.« din 3 l. c. cetim érași aprecieri foarte elogióse despre un concert ce l'a dat d-sora Opreș în Cinci-Biserici. D-sora Opreș a fost de-ațuncă la Bruxella, elevă a celebrului Y. Yoye și concertul cel mai recent a fost o probă splendidă despre perfecționarea artistică a talentatei violiniste. D-sora Opreș a cântat compoziții de Vieuxtemps, Wieniavsky și Hubay cu o tehnică și cu sentiment, care a răpit numerosul și distinsul public și ovațiunile nu mai aveau sfârșit. Diarul local »Pécsi Napló« face o dare de semă amănunțită pe două colóne despre concertul d-sorei Opreș, clasificându-o între artiștele consumate și cu reputația bine stabilită. Concertul de la 1 Martie a fost un adeverat triumf și pe lângă aplausele frenetice cu cari i-au fost onorate prestațiunile, concertanta a fost împărțită cu numeroase buchete de flori și cu o cunună de argint. Ar fi de dorit să-i se dea ocaziune și publicului român a asculta pe eminenta artistă. D-sora Opreș este fiica d-lui P. Opreș director telegraf-poștal în Cinci-Biserici, ér d-lui I. Săbădeanu din Brașov îi este nepótă.

Cantina populară întreținută de »Crucea Roșie« în luna Febr. a împărțit 1839 porțiuni de mâncare și pâne și 336 litri lapte (în Ianuarie se împărțiseră numai 1639 porțiuni și 370 l. lapte, ér în Decembrie 1119 porțiuni mâncare și 342 l. lapte.) Cantina se va întreține până la 1 Aprilie, decât nu cumva prin contribuiri mai abundante nu se va pute susține și mai departe. În timpul din urmă zelul binefăcătorilor a mai scădut. Au contribuit următorii: D-na Buskas 4 kg. carne de vacă și cartofi, d-na Ponáth 1 sac cartofi, Vilma Pop 5 kg. carne. Ofertele le primesce d-na F. Jekel soția vicepanului.

Tinerimea română din Brașov (Scheiú-Cóstă) invită cu totă onórea la petrecerea populară împreunată cu dans, ce se va aranja Sâmbătă în 26 Februarie v. (11 Martie n.) 1905, în sala hotelului »Central« (Nr. 1) din loc. Inceputul la 8 óre séra. Corurile se dirigiéază de d-l St. C. Voicu, absolvent al conserv. din București și dirigent al corului bisericeii Sf. Adormiri din Brașovul-vechiú. Din venitul curat, o parte se alătură la fondul tinerimei de pe Cóstă, ér altă parte pentru scopuri filantropice. Prețul de intrare: de persoană 1 coronă. Contribuiri peste taxă și oferte marinoase se primesc cu mulțămítă și se vor publica.

În atențiunea emigranților la America. Guvernul Ungariei a liberat călătoria la America și prin Bremen. Cine are pașaportul predat pe la Fiume, acela póte călători și prin Bremen, decât are cartea de vapor prin Bremen. Cine s'a decis a călători prin Bremen la America, acela trebuie negreșit să trimită de acasă 20 coróne arvună; după primirea arvunei, fie-cărui i-se trimite cartea de vapor. Lucrătorii, cari sunt harnici și sănătoși, cari au biletul de tren plătit în America până la locul destinat și cari pot arăta 50 coróne bani gata, acela toți sunt primiți în America. Cine are cunoscuti în America, să aducă adresa celor cu sine. Cine are ochii bolnavi, seu alte rane trupesci, mai bătrân de 50 ani, seu é arvunat în vre-o fabrică la lucru în America și merge anume la lucru rezervat, pe acela îl înapoiéază din America. În Raibor, precum și în Bremen, fie-care emigrant e vizitat, așa că fie-care când vine în Bremen pe vapor, póte fi primit în America.

Tinereta lui Mihaiú Cogálniceanu.

Căți vor fi știind că Mihaiú Cogálniceanu, înainte de a fi mare om politic, a fost și un scriitor distins? Epoca de la 1840, când alături de el luptau Negruzzi, Alexandri și Russo pentru crearea unei literaturii naționale și pentru »combaterea literaturilor străine de inferióră calitate, este una din cele mai frumoase epoci ale literaturii românesce. Atunci a scris Cogálniceanu prețioase articole de critică literară, nuvele istorice, polemici, istorie, și a făcut să apară cele mai bune reviste literare pe care le-am avut înainte de 1860.

Dintre cei patru corifei ai epocii, numai doi și-au editat scrierile: Vasile Alexandri și Constantin Negruzzi, fiind-că s'au interesat singuri de acesta. Cogálniceanu și Alexandru Russo au fost însă dați uitării, și totuși cât ar câștiga poezii și prosatorii de astăzi, decât ar cunoșce bine pe cei doi predecesori iluștri... Firesce nu stă la îndemână ori-cui să dea o bună ediție a scrierilor lui. Unora le va fi lipsind priceperea necesară, altora mijlocele materiale. Acela însă, cari le-au avut și le au pe améndoúe, sunt datorii să împlinescă lipsurile. D-l Iacob Negruzzi începuse la 1872 o bună actiune în acest sens; d-sa a dat atunci edițiunea operelor lui Constantin Negruzzi. Edițiunea n'a fost completă, fiind-că lăsase de o parte scrieri de valóre ca »Poesia populară« și altele; dér chiar cu aceste mici defecte, ea a avut un mare merit, acela de a fi popularizat pe una din cele mai marcante figuri literare românesce. Fără edițiunea acesta Constantin Negruzzi n'ar fi fost cu mult mai cunoscut astăzi decât tovarășii săi de muncă literară, Cogálniceanu și Russo. Inceputul frumos pe care-l făcuse d-l Iacob Negruzzi n'a fost dus mai departe; nu s'a dat o ediție a lui Cogálniceanu și a lui Russo. Întâiul părăsise de mult arena literară și fără speranța revenirii: ar fi dat bucuos voie să se tipărescă edițiunea completă a scrierilor lui literare; cel de al doilea murise încă din 1850 și un volum cu tot ce publicase până atunci, ar fi fost cel mai meritat prinos pentru morméntul prea repede dat uitării. Alexandri a ținut foarte mult la acest lucru; el a scris în dese rânduri și destul de stăruitor d-lui Iacob Negruzzi să îngrijescă de o edițiune a autorului »Cântărei României«, dér fără rezultat satisfăcător. Se gândesce d-l Negruzzi să împlinescă astăzi dorința bunului său prieten și marelui nostru poet? Până atunci noi ceștitați nu vom rămâne numai cu adéna părere de réu, că nu avem la îndemână operele unor mari scriitori: vom profita de cele mai mici ocaziuni, ca să contribuim la îndreptarea réului. În cazul meu profit de bunăvoința celor-ce conduc acest diar ca să dau câteva informațiuni despre viața și activitatea de scriitor a lui Cogálniceanu. Pe baza corespondenței sale, descoperită acum cât-va timp și pe care am publicat-o în parte în »Convorbiri literare«, voi vorbi despre studiile făcute de el în Franța la Lunéville.

În 1832—33 la vârsta de 15 ani, Mihail Cogálniceanu învêța la un institut frances din Iași împreună cu Grigore Sturdza, fiul lui Mihail Sturdza, pe atunci vistiernic și mai apoi Domn în Moldova. Mama lui Mihail Sturdza, Domnița Marghioala Calimah, lăsase fiului său grija de a face educațiunea tinerului Mihaiú. Pentru acest motiv și pentru-că Mihaiú era tot-déuna silitor la școlă, Domnitorul Sturdza i-a arătat o deosebită sollicitudine. Așa se explică faptul, că la 1 Septembrie 1834, când trimite în Franța studiul pe copiii săi, Dimitrie și Grigore, se gândesce să se ducă cu ei și Mihail Cogálniceanu. Orașul în care au studiat n'a fost nici Paris, nici Nancy, cum s'a spus de unii, ci Lunéville. În orașul acesta se gășia un institut al abatelui L'homme, care fusese mai înainte la Iași și dase lecțiuni lui Mihail Sturdza. Aci au fost istalați cei trei copii.

(Va urma).

ULTIME SCIRI.

Viena, 5 Martie. Majestatea Sa a primit ađi în audiență pe contele Ferdinand Zichy, br. Desid. Banffy și Max Falk. Contele Zichy a recomandat monarhului un cabinet de coalițiune. Br. Banffy a declarat, că nu se póte forma un cabinet stabil fără respectarea postulatelor naționale economice și militare.

Berlin, 5 Martie. Diarele de aici primesc de la Petersburg sciri private pline de pesimism. După aceste sciri necontrolate, și neconfirmate, Kuropatkin a ajuns într'o situație din cele mai dificile. Starea armatei sale e chiar desperată. Japonessii înaintéază contra Mukdenului. Scirea că generalul Danilov ar fi cădut captiv la Japonessii, nu se confirmă nici din Tokio, nici din Petersburg. Tot așa pare prematură scirea diarului »Berliner Ztg.«, că Japonessii au ocupat defileul Gútulin.

Petersburg, 6 Martie. Japonessii după lupte inverșunate, au reușit să ocupe Sandsapu. Din contră cele trespre-dece asalturi ale Japonessilor contra dealului Putilov, au fost respinse. O canoadă violentă continuă. De ambele părți pierderile sunt enorme.

Petersburg, 5 Martie. Un ucáz imperial dice, că pentru a se înlesni tuturor supușilor posibilitatea de a fi ascultați imediat de Țar, tóte reclamațiunile și plângerile poporului vor fi transmise consiliului de miniștri, care se va întruni sub președința Țarului.

Eriwan, 6 Martie. Intre Mohamedani și Armeni s'au întemplat ciocniri. Sunt mai mulți morți.

Diverse.

Din păntăniile marelui duce Paul. Reabilitarea celui mai mic fiu al Țarului Alexandru II, s'a făcut pe neașteptate.

Imediat după asasinarea marelui duce Sergiu, marele duce Paul s'a pomenit c'o telegramă redigată în limba rusă, dér scrisă în litere latine »Te numesc general-adjutant. Uniforma expedită«. Nicolae.

Pentru-ce căduse în disgrăție marele duce Paul, el, care fusese cel mai iubit de totă familia imperială? De tiner, abia avea 30 de ani, marele duce Pavel se bucura deja de tóte onorurile militare, era general, deveni general-adjutant, proprietar a șese regimente ruse și germane. Era deci un puternic personagiu!

Rémând vėdov de princesa Alexandra a Greciei după abia doi ani de cășetorie, se hotărî să se însóre din nou, de de astădată însă sub rangul său. De aici porni urgia!

Alésa inimei sale era cea mai frumoasă femee din Petersburg, soția unui colonel și adjutant al fratelui său, dâna Olga Valerianovna Pistholkors născută Karnovici; colonelul se divorțá când auzi de scandalurile soției sale, care în cele de pe urmă fugi la Livorno, în Italia. Acolo marele duce Paul se cășetori cu ea. Un popă rus chemat anume, îi cunună. Țarul anulă însă cășetoria acesta și totodată îl degradă pe unchiul său din tóte demnitățile militare. O săptămână după aceea fu dat afară și din armata prusiană. D'atunci marele duce trăia strimțorat parte în Paris, parte în Italia, la Riviera.

Sórtea începú să-i fie mai îndurătoare în tótna anului trecut, când prințul regent al Bavariei, Leopold, acordă dânei Pistholkors titlul nobiliar de contesă de Hohenfelsen, ce mai apropia puțin distanța socială între cei doi amanți. Omóirea marelui duce Sergiu înmuia inima Țarului în privința unchiului sérac și surghiunit. Urmarea acestei îndurări fu reintegrarea lui în onorurile perdate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“), de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca renașterii noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În ziua anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acésta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au executat acest dans în toamă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strânsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca orî și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român s'ă potă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăus la finea broșurei și textul frumoșei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note toate mișcările dansului după tactele muzicii. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăusul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poté procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Cărți de rugăciuni și predicii.

Cuvântări bisericesci scrise de Ioan Papiu Tom. III. Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântări bisericesci de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesci acomodată pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care com separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predicții pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christie. Conține predicții dela Duminica XI după Rosalii până la Duminica Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântări bisericesci pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

„**Cartea Durerii**“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Drăianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângăere sufletescă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

„**Cuvântări bisericesci de Masillon**“ traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al dieceșei de Oradea-Mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicții de ale vestitalni orator eclesiastic francez. Predicțiile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fie-care este pusă la acea Duminică sau sărbătoare, cu a cărei evangheli se potrivește predicia. Un volum elegant de preste 400 pagini în 8° cu portretul lui Masillon. — Traducerea se distinge printr-un limbaj ales. — **Prețul 5 corone** (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Cuvântări funebre și iertăciuni din autori renumiți, prelucrate de **Titu Budu.** Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

Serieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„**Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa**“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. **Francisc Rieger** în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„**Pentru memoria lui Avram Iancu**“, apelul dat către ministerul de interne D. Percezel prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corônă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„**Pintea Vitezul**“, tradițiunii legende și schițe istorice, de **Ioan Pop-Reteaganul.** Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind forte interesante tradițiunii și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 bani. plus 6 bani porto.

„**Românul în sat și la ôste**“. Aceasta este titlul unei nouă cărticele, ce d-l **Ioan Pop Reteaganul**, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„**Țeranul român și ungar din Ardeal**“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„**David Almășianu**“, schițe biografice de **Ioan Popea.** Broșura acésta prezentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Martie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.90
Renta de corônă ung. 4%	98.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.15
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. uug. cu premii	218.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	171.25
Renta de hârtie austr.	100.30
Renta de argint austr.	100.25
Renta de aur austr.	120.—
Renta de corônă austr. 4%	100.52
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.80
Losuri din 1860.	157.35
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	16.45
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	789.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	676.50
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.16
London vista.	239.87 1/2
Paris vista.	95.21
Note italiene	95.35

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Martie n. 1905.

Banote rom. Cump. 18.76	Vând. 18.82
Argint român.	18.60 „ 18.68
Napoleond'ori.	19.06 „ 19.10
Galbeni	11.20 „ 11.30
Ruble Rusesci	2.53 „ 2.54
Mărci germane	117.20 „ 117.50
Lire turcesci	21.50 „ 21.60
Seris. fonc. Albina 5%	101.— „ 102.—

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrișorilor administratiunii. în cazul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scădemânt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Dôamna Sofia Kapp

Strada Vămei nr. 2, etagiul II.

se recomandă pentru lecții de limba germana, atât în gramatică, cât și conversație.

2—2.1668.

Un candidat de avocat

cu pracsă pentru a conduce cancelarie, perfect în stil român și maghiar se primește numai decăt pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Lázár**, Nagyszeben Str. Uresului 11.

1—3.1672.

Unde și se bêu VINURI curate

de Mediaș **BERE de Pilsen** „Urquell“ prôspătă dela cep în fie-care Ți? ? La

Restaurantul Schwarzburg în Brașov, Str. Spitalului nr. 20. Listă de bucate românescă.

De o cercetare numerosă se rógă

C. R. GLIGORE CRISTEA,

31—50

conducătorul restaurantului.

Antreprisa de pompe funebre

E. TUTSEK

se află de present în Strada Porții nr. 3.

vis-avis de Băcănia Stéua Roșie.

6—20

Cel mai bun cosmetic! Pentru DAME indispensabil!

Frumșetea femeiesă se poté obține, de-sevărsi și ținea folosind

Escelenta și sigură, care nu conține nici argint viu, nici plumb; cu totul inofensivă. Se capătă în farmaciilor droguerii și parfumerii.

CREMA-MARGIT de FÖLDES.

Acésta vestită pomadă face să dispară p strile, pete de ficat, sgrăbunțe și alte necurățenii ale pielii, numai puțin sbărcituri și puncte de vârsat. Invioreză teintu în alb, fin și firesc. Prețul: borcan mare 2 cor., mic 1 cor. Pudră Margit (în 3 colorii) 1 c. 20 b. Săpun Margit 10 b. Pasta de dinți Margit 1 cor. Apă de obraz Margit 1 cor. Se ținute cu rambursă, sêu trimitându-se prețul de producător.

KELEMEN von FÖLDES, farmacist în Arad.

Deposite în Brașov la farmaciile: Jul. Hornung, Emil Jekelius, Fr. Kelemen, Victor Klein, Rud. Kugler, Eugen Neustädter, Heinrich Obert, Victor Roth, Friedrich Stenner.

Efect minunat. Iute și sigur. Apărată prin lege. A se feri de imitații.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint și colorii.

CĂRȚI DE SCIINȚA, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A. V. I. S.

Prenumeratiunile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și renoi ori și când la 1-ma și 15-a fie-cărei luni.

Domnii abonenți se binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc cu espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se aboneză din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și să arete și posta ultimă. **Administraț. „Gaz. Trans.“**